

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K. 12 — Za pô godine K. 6 — Za Šibenik ia godinu donašanjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 i suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglaši, priobčena pisma i zahtave tiskaju se po 30 para pešt redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Pred izbore u Banovini.

Kako se glasa, valjda će još ovoga mjeseca biti izbori u Banovini. Napetost je velika, uzročanost je obča. Hrvati izvan Banovine razvitali su izpadak izbora očekuju nekom neobičnom zebnjom, strahom, nadom, već kako tko tumać dogdaje, koji se tamo zbijaju.

I u istini malo je bilo ovako žestoke borbe, kao što se pripravlja u Banovini, malo kada se vodila tako živa agitacija, malo kada su stranke i vlada ovako javno naglasivale svoja stanovišta.

Stranke su postavile svoje kandidate, a ovi obigravaju svoje kotare, drže skupštine, sakupljaju pristaše. Vlada Rauchova je na to odgovorila prilično otvoreno i grubo, surovo, premještajući činovnike i učitelje, priteć progonima i pucajući preko žandara u izbornike. S druge strane dok opozicionale stranke kupe doprinose svojih pristaša za izborne troškove, doltle Rauch dobiva iz Pešte za svoje izbore do 200.000 kruna. I dok ova vlada prieti i podkupljiva, dotle njezini kandidati su izrugani i napadani, a činovnici se već bune proti pristupu, koji se proti njima pripravlja. Drže oni sastanke i zaključuju glasovati po svojoj volji. Ali Rauch i njegovoj bandi nije to stalo, navestili su oni već sili protiv svakomu, koji bude nepočuđana vlasti.

I dok je ovako pripravljeno sve za veliki udar, koji će do malo dana slijediti između magjarske i hrvatske misli, između zemlje naše i magjarske, između gospodstva hrvatskoga i magjarskoga, dok magjarska vlada eto razpolaze izgubljenim dušam, koje se ničesa ne žacaju, dotle se hrvatske stranke koju medju sobom da je strahota.

U Banovini ima 88 izbor. kotara, sa ukupno 45.044 izbornika, koji su glasovali g. 1907. Ako računamo da će i ove godine po prilici isti broj doći na glasovanje, to na svaki izborni kotar odpada popriječno oko 500 izbornika. Ali ako odbijemo Zagreb, Osiek, Sisak, Djakovica, onda je popriječni broj gdje god i izpod 100.

Na ovaj način se vidi, da u većini kotara sa velikim zastrajšivanjem i progonima mogu u istinu odlučiti jedino činovnici.

Stranke međutim kao da se ne obaziru na veliku pogibelj, koja im može doći od nesloge i od vladine korupcije.

Starčevićeva hrvatska stranka prava postavila je svoje kandidate u 58 kotara, u kojim kandidiraju 52 osobe.

Hrvatska stranka prava postavila je 36 kandidata u 39 kotara.

Napredna stranka postavila je 10 kandidata u 12 kotara.

Srbska samostalna stranka kandidira u 22 kotara.

Samostalni klub postavio je 11 kandidata. Pučka stranka 24 kandidata.

Socijalna stranka u 17 kotara 4 osobe.

Srbska radikalna stranka 28 kandidata.

Ustavna, Rauchova stranka 13 kandidata. Izvan stranaka 7 kandidata.

Ukupno dakle ima 231 kandidat, tako da se u svakom kotaru doći u borbu do 3 kandidata ili bolje gdje 2, gdje 3, gdje 4.

Razumljivo je dakle, da je borba veoma žestoka, ali čini nam se ipak, da prevršiva mjeru i da je tako žestoka borba pogibeljna. A evo za što.

Ministar Josipović je izjavio, da će stranke koalicije, t. j. stranka prava, napredna, samostalna i samostalni klub dobiti oko 35 kotara. Isto toliko da će dobiti Starčevićeva hrvatska stranka prava. U ostalim 18 kotara da će se unioniste, dakle Rauchovi boriti proti drugim strankama ili drugim riečima, da će oni imati 18 kotara.

Po tom bi opozicija izaslala u ogromnom broju prema Vladimovicima. Vlada ne bi mogla ništa i moralu bi odstupiti. Rauch bi pao. Magjarska misao bila bi pobijedjena.

Pitanje je: Što tada?

Nema nego dva odgovora, ili bi vlada ostala i nadalje u rukama Raucha ili bi prešla u ruke većine. A većina bi bila Starčevićeva stranka prava. Ovoj bi moralni u saboru pomagati ili ono 18. unionista ili pristaše stranke

prava. U svakom slučaju Magjari bi morali napustiti sanjarije svoje prevlasti nad Hrvatinama.

U ovi mogućnosti mi ne vjerujem. Lakšće i logičnije je vjerovati Crnkoviću da će Rauch na vlasti ostati pa izpali izbiri kako hoće. To smo i mi već davno razložili.

On će poslije ovih izbora sazvati sabor i razpustiti ga. Tako će uraditi više puta, barem tako je u njegovom planu, dok ne izmire pučanstvo i dok ne skuplje što hoće. Treba Magjarama stvoriti takove zakone u Hrvatskoj, koji će im osigurati prevlast i onda kad budu prisiljeni uvesti i obće pravo izbora.

Radi toga mislimo, da bi bila otačbenička dužnost ovih oporbenih stranaka ne dovadjavati borbu do medusobnog samoubijstva, nego, dok su na vremenu, sporazumiti se barem u glavnim tačkama djelovanja.

Mi smo ovo i do sada naglasivali gledje stranke prava, pak nam je „Hrvatska“ opazila, da ne iznašimo ništa konkretna.

Evo odgovara: U današnjim okolnostima bilo bi dosta kad bi ljudi dobre volje stvorili zajednički program akcije svih oporbenih stranaka proti magjarskoj misli, magjarskoj zajednici. Svaku nagodbenjačku politiku dosadašnje smjera moralio bi se napustiti.

Taj program cieli narod razumije i cieli narod bi bio listom za svoju nezavisnost. Ni Rauch ni svi Magjari ne bi mogli uspeti da cielonarodu zapriče izvođenje toga programa, svojeg prava. Pojednu stranku oni će malo po malo lako skrišti bilo sami bilo po domaćem medusobnom neobuzdanog trvjenja.

I baš radi velike nelzvještosti u tom pogledu i radi današnje bratobujalačke borbe predstojeci su izbori od neobične važnosti za sav hrvatski narod, pa za to se izpadak njihov i razvitak dogodjaja poslike njih očekuje veličinu napetosti.

Svoj govor nastaviti će ministar u ponedjeljak.

Delegacije.

Hrvatski delegati za povišenje vojničkih plata.

Hrvatski su delegati u ugarsko-hrvatskoj delegaciji zaključili u principu glasovati proti proračunu zajedničke vojske, pridržajući si pravo glasovanja za povišenje častničkih beriva. Čin je ova vijest bila razglašena, magjarski se delegati uzrastu u velike, veleći, da su im ovim hrvatski delegati omeli račune. U predsjedničkoj delegaciji delegati sačuvani njeni pet-šest u krugu živo razgovaraju u vruću vijesti, koja je namah bila dojavljena ministru predsjedniku dr. Wekerlu. Ovaj se požuri iz dvorane vani, gdje mu je grof Semsey pročito ovo nenadanu vijest. Wekerle je na prvi mah nepomično gledao u onaj komadić papira, a onda preuzeo riječ, da se iza veoma kratka razgovora povuče na stranu sa grofom, gdje su dulje razgovarali. Međutim drugi skupina Magjara obokolla F. M. L. Gjura Tomičića, i pita ga što je istine na ovoj senzacionalnoj vijesti. Delegat je Tomičić potvrđuje vijest i izjavlja, da će Hrvati glasovati i proračun ratne mornarice. Magjarsko uzravanje raste sve to više.

Radi paše na bosanskoj granici.

Delegat vitez Vuković je u pitanju dozvole paše dalmatinskim seljacima na bosanskoj granici razgovarao oduje vremena sa zajedničkim ministrom barunom Burianom. Još nije bilo zaključeno ništa u tom poslu.

Bosna-Hercegovina.

Del. Vinković govorio o politici, kojom se nastoji Bosnu i Hercegovinu izolirati od Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, s kojima su nacionalno i kulturno vezane i čiju će budućnost dijetiti, a u političkom i trgovackom su pogledu razstavljene. Reforme u Bosni i Hercegovini ne provode se potrebnom brzinom i ne odgovaraju tamošnjim odnosnjima. Govornik priznaje nastojanje zajedničkoga ministra finančija, da tamo upoznati narodnost i vjerski mir i posporjeva politički razvrat tih pokrajina i apelira na nj, da poduzme inicijativu za uređenje sabora za Bosnu i Hercegovinu.

Zajednički ministar finančija Burian govorio o občem svom programu prema kome radi u Bosni i Hercegovini. Za turskih vremena bio je spoj sa Dalmacijom živ. Već tada su zemlje bile ograničene prema sjeveru od monarhije vojnici grancicom. Naravnih granica nema, Savu je prije sredstvo, da se spojevi između objih pogrančnih dijelova povećaju. Iza gradnje željeznica sa sjevera propala su znatna trgovacka centra, kao što n. pr. Livno. Ti se odnošaju sada pobjoljšavaju. Ministar upozoruje na trgovinu sa Dalmacijom. U Dalmaciju vode nisu tri željezničke pruge.

Veli, da se srpska crkvena autonomija, koja je bila osigurana srpskom pučanstvom, počala uspiješnom, a od tada nastoji se, da se slično uredi i s muslimanima i katolicima. Ali zato manjka mjerodavnih osoba i odgovarajućih odbora. Laici htijede da provedu hrvatsku organizaciju, koja bi se prostirala po cijeloj zemlji. Sad je ova organizacija već u životu. Ministar opaža, da u svim pitanjima, koja se ne tiču specijalno samo jedne konferencije, već svijetu, razpravlja se sa svima zajedno.

Ministar prelazi sada na upravnu organizaciju, koja je glede grada i občina već provedena i prelazi na specijalne dogadjaje u Sarajevu, koji su dali povoda diferencijama. Radi se o izključenju od izbornog prava ne domaćih sinova kod gradske občine u Sarajevu. Među pučanstvom postoji tendencija, da se izključi od toga ne samo austrijski već i ugarski državljani. Gradsko viće u Sarajevu stvorilo je u tom pogledu plan, ali to je samo jedan votum, koji nema obvezatne moći i koji vlasti nije voljna prihvati. Izborni pravo mora se priznati austro-ugarskim doseganjima i činovnicima.

Svoj govor nastaviti će ministar u ponedjeljak.

Obskrba soli.

U zadnjem smo broju iztakli kako vlada uzimaju na laku ruku pitanje dielejanja bezkamatnih preduvjeta za obnovu vinograda uništenih od filoskera i dokazali koliko je neozbiljan i potudno mješino postupanje u tom poslu. Danas ćemo se osvrnuti na jedno drugo pitanje, koje također zasieca u narodnu korist, a u kojem austrijska vlast također pokazuje da nema srca za potrebe našeg naroda, i da noboće ne shvaća ili ne će da shvata koja joj je dužnost, kad se radi o interesima našeg pučanstva.

Početkom proljeća pa unapred bit će svak opazio, kako k primorju, gdje su c. k. skladišta biele morske soli, pa i ovdje u Šibenik, dolaze gotovo danonice težaci iz Bosne, Hercegovine, pa čak iz Bosni pogrančne Hrvatske, da pridruži soli. Dolaze ti jadnici kolima, konjima, prevale toliko putu, vide toliko muke, troše tolrike vremena i novca samo da dodju do potrebitim soli, koju kod svoje kuće na žalost ne mogu dobiti.

Odprije nije bilo tako. Za njihovu obskrbu tom bielom morskom soli mogao se zauzeti koji god naš čovjek i na svoje imo pridruži 5 do 6 centi soli, a onda je poslati iz primorja u zagorske mjesto tim bosansko-hercegovačkim težacima, koji bi je na taj način i brže i lakše dobiti.

Pred nekoliko godina austrijska je vlast obnašala, da to zabrani, i od onda vidjamo one jedne Bosnije salazati na primorje svakog ljeta po soli na veliku njihovu muku, a i na muku činovničkog osobnog namještaja kod carinarske urede, gdje su skladišta soli,

Dobro nam je poznato, da su se carinarski naši uredi više puta, osobito ovaj šibenski, obratili staroj finansijskoj vlasti, da bi pozvali tu zabranu i dopustila, da za one konsume preko dalmatinskih granica pridruži potrebiti koliko se soli po koji naši domaći ljudi. Hrpe papira bile su u tu svrhu izpisane, na sve moguće načine da se izkazana i razjašnjena opravданost te pozodnosti, ali povoljno rješenje nije još nikad uslijedilo.

I tako ćemo i ove godine morati gledati na našim obalama ljude iz Bosne i Hercegovine, koji će morat saći da dodju do potrebiti im

soli, dok bi se ta bledna čeljad jednim samim potezom pera mogli oslobođiti svih tih muka i patnja, svih tih danguba, a bez ikakve i najmanje stete po c. k. erar.

Zašto se to ne učini, zašto se baš mora i u ovome pitanju stvarljati na kušnje naš narod, mi to nikako ne pojmovimo. Je li baš tako utačeno kod c. k. austrijske vlade, da se naši ljudi moraju mučiti raznovrsnim vekscijama, ili je to možda za to, što bi drugačije trpjeli državni interesi?

Mislimo, da bi se ovake bezmisline odrade imale već jednom ukinuti, da prestanu ovakove težke tužbe, koje nisu ni najmanje na časi državnoj upravi.

U interesu onog naroda, koji je čudnom, nenaravnom odredbom u poslu pridizanju soli tokiko štetovanju i mučen, držimo, da će se finansijska vlast napokon sjetiti, da ovako ne može dalje trajati, da podržavanjem te odredbe ozvoljuje narod bez ikakve opravdane potrebe, i da će ju za to što prije opozvati, tako da već ovog proljeća bude bosancima olakočena soli.

Treba dakle dozvoliti, da kao i odprije, bude mogao koji naš čovjek trgovac pridići kod c. k. skladišta primjereno kolikoču soli za zagorske krajeve iza dalmatinske granice i tu soli odpremati u zagorske varoši, otkako će ju konsumenti lako poneti svojim kućama.

Hoće li se ovoj opravdanoj potrebi finansijska vlast odzavati? Vidjet ćemo i bilježiti čemo.

Kad smo kod pitanja soli napomenut ćemo još jednu. U okolini Šibenskoj imamo Primosten i Rogoznicane, koji su većinom ribari i koji troše mnogo morske soli. Po tu sol oni moraju dolaziti u Šibenik, jer u blizini nemaju drugog skladišta, a to je, osobito, u vremenu ljeta, kad je ribarenje u najboljem jeku, za njih vrlo težko, a i štetno po njihov obrt. Za što se ne bi moglo odrediti, da kod c. k. carinarskog izloženstva u Rogoznicama bude ustanovljeno nuzgredno skladište morske soli, koje da razpolaze n. pr. sa kojom stotinom kvintala soli? Poznato nam je, da se je za to zauzela i občina Šibenska, pa mislimo, da to ne će bit utaman, jer smo uvjereni, da bi se tim mnogo i mnogo učinilo na ruku onim ribarima, koji su nam se u pogledu tega više put gorko tužili.

Ovakove tužbe mogu se lako predusresti, samo malo dobre volje i ljubavi za narod. Barem ovake pogodnosti ne traže novčanih žrtava sa strane vlade.

Poljoprivreda na primorju.

VI.

Kao što gojimo masline, onako kako se ne bi gojiti smjelo, tako i ujle pravimo onako, kako ne ide. Još u mnogim mjestima ovo je sasna primitivno i pravili se na onaj isti način onim istim spravama, kako se je pravilo od sto godina natrag. Ono, što je najglavnije, ne pazi se na čistoču strojeva i posudiju, a k tome još i danas iznimski rietkih iznimaka upotrebljuje se vrela voda, da nam izjera ujle, te nije nikakovo čudo, da su nam ujila, uobče govoreci, pokvarena, grancava, zaudaraju po gjajlidi i ne mogu se upotrebiti za ino, već za mazanje strojeva.

Ne tražimo, da sve ujle, što se kod nas pravi, bude fino prve vrste, ali ipak bi se moglo bar polovina ujila, što se pravi, napraviti načinom racionalnim, da se uzmognu dobiti fino ujle.

Pravljene prostih ujla moglo bi se ograničiti na onu množinu, koju zahtjeva kućna potreba, a za to bi bila dozatna ona kolikoča, koja se iztisne iz zadnjih pačica (koščica) i sa većim silom pritiska.

Da uzmognemo bar donekle poboljšati naša ujla, treba da u prvom redu posvetimo više vremena branju i čuvanju masline, jer je ovo jedan od glavnih uvjeta za postignuće dobrih ujla.

Kod nas se beru masline u svaku vrieme, ne pazi se na prenašanje kući, jer se gnječe

u vrećama, a često se bace u bačve, gdje se uplisnive, upale, a šalju se u tvornicu tek onda, kad je polovina ulja iz njih se sama izcedila i ugrančivila. Od ovakova materijala što možemo drugo dobiti, do li ulje najgorje vrsti, jedva za gorivo sposobno i za mazanje strojeva?

Znamo i priznati moramo, da je posve težko kod nas brati i čuvati masline onako, kako to napredak gospodarstva iziskuje, ali sa svim tim moramo reći, da onako, kako se danas radi nije dobro i da nam radi toga propada više tisuća kruna na godinu.

Koliko se god starih strojeva za pravljenje ulja natazi u našoj pokrajini, da ih mi svih zamjenimo sa najnovijim i najboljeg sustava, mi ne ćemo moći nikada dobiti fino ulje, budemo li brali, čuvali i prenasaši masline onako, koliko s pravom imamo od toga očekivati.

Priznati moramo, da je u našoj pokrajini najveći broj malih posjednika, koji imaju u tome svoje imanje razstrkano amo tamo na raznim cesticama i na raznim položajima, te su do nekele uslovani, da poberu masline sve od jednog, a da uz mogućnost od puta napravili ulje, što im za kućnu porabu treba, jer inače zapalo bi ih više samo branje, nego li masline vrije, ali k ovom moramo nadodati, da i jači posjednici, pak i veleposjednici postupaju više puta puno gore, nego li postupa mali težak.

Kod nas su kmetski odnosi takovi, da kmet može doneti prirod svome gospodinu kad ga je volja. Ovaj opet ne pazi na kakovću masline, već na kolikouč, a kmet na kolikouč hoće daaprofitira i nosi prirod tek onda, kad je maslina usliđen grijelica nabrelka i postala dvostruku veća, nego li je bila kao berenica.

Što radi naši gospodar s ovakovim maslinama? Mjesto da ih odeli od svojih, što je sa svog imanja pobrati, on ih smješa sve skupa i drži tu, mješajući ih svagdano lopatom, dok ih sve ne izrani i tako se sve do jedne upale. Onda ovaj, recimo, grijaj Šalje u tvornicu i tuži se, da mu je malo ulja izložio, da su mu se masline slabo platile i krivi vlastnika tvornice, da mu tobože stroj ne valja, jer da mu je 20 kvarata maslina dalо samo barilo ulja, ne promišljajuć, da tu nije bilo ni 10 kvarata u objemu berenice.

Doduše valja priznati istinu. Vlada je ovo zadnjih godina dovoljno toga učinila kako bi nam maslinarstvo, a i ujarkstvo kretnulo drugim boljim racionalnim pravcem, ali na žalost mal usjeh se opaža od svega ovoga nastojanja. Podignuti uzorni maslinaci paže se samo do ih vladini ljudi iste rede, a to je rok od 5 godina dana, a kašnje se ili sasma zapuste ili stabla povade, što često biva. Tvornice, koje su se podporom vlade za pravljenje finih ulja amo tamo podigle, pretvorile su se u naše stare tvornice, samo što su nešto čišće, ali eto i u njih se uvukla vrela voda, a gdje vrela voda ulazi, tu nema gorova o finom ulju. Ovo nije zaisto krivnjom vlastnika tvornice, već krivnjom vlastnika maslina, koji hoće, koji traže uporabu vrele vode.

Kako se iz svega ovog vidi, što smo mi naveli, još će proći mnogo vremena, dok se u našoj pokrajini uzmognemo praviti fino ulje na veliko, ali fino ulje u pravom smislu reći, jer tome su na putu mnoge i velike potičkoće. Naravno je, da naše ujarske tvornice s tim trpe, a tri i domaća gospodarstvo.

Pravedan ili krivac.

Slika iz sadašnjosti od A. V.

(5) Radje pomiluj stotinu krivaca, prije nego se odluči osuditi, ma samo jednog pravednog.

Leposava, Radujićevića kćerka, opazila je svog oca, ali tek onda, kad je izlazio iz dvorane. Pobrazila je svoje korake da ga dostigne, nu uzul, jer je već otišao. Drahila je na cijelom tlu, a nije smjela da ostavi dvoranu, da ju gosti ne bi opazili, tim više, jer je glazba baš zasvirala četvorku, za koju je već bila snubljena. Pošta je s toga k Živanoviću, jer je opazila da je otac prije s njime govorio.

„Kuda je pošao otac?“

„Išao je da predstavlja jedan način.“

„Majke takoder nemam.“

„Ne uznemiruj se za to. Doći će već obije. Povrati se samo, kako te nestripljivo očekiva.“

Živanović nastojao je umiriti gospodiju Leposavu, ali mu to nije uspjelo, sklonio ju je doduše da podje plesati četvorku, ali ju ipak nije umirio.

„Ovo djetje naslućuje sigurno štograd“ — reče sam sebi Živanović; — „što se samo ovde krije?“ — Mjesto je podje tražiti Radujićevića on se opet povrati k stolu, kamo ga je nedoljivo privlačila žarka kapula zlatozute grasevine. „Povrati će se već obije“, umovao je sam sobom Živanović, natroči s puni času, koju na dušak iztruzi.

Uzmimo, da naša pokrajina u srednju dade 120.000 hektolitara ulja, kad bismo mi mogli dojeti do tole, da mi povisimo cenu za samih 20 K po hektolitru mi bi smo dobili 2,400.000 K što bi za našu siromašnu zemlju bio veliki dobitak.

Ali ako se uobiće ovo ne će moći, a recimo i ne može postići, neka se barem počne u onim mjestima gdje su za to povoljnije prilike i gdje možemo, da putem ujarskih zadruga prokršćemo put pravom i racionalnom gojenju masline i pravljenu finih ulja.

Kako se iz ovih kratkih poteza, što smo ovo par Članaka ko letimice naveli, može razabrati, nama se hoće još dosta toga poraditi, ali će želimo, da nam poljoprivreda u običe, a na primjer napose krema boljim putem i da nam u istinu bude koristila onako i onoliko, koliko s pravom imamo od toga očekivati.

Ali svakako moramo iztaknuti, da smo i mi sami u više puta krivi svojoj subdini. Načeli smo se na moljkanje i čekanje sve od vlasti. Vremi bi bilo, da se otreseme o povoljne manje i da se više uzdamo u se, nego u drugoga. Istina je, da nama fali zdravog gospodarskog znanja i poduzetnog duha, ali za to nekdonim duhom. Tražimo od vlaste, da nam osnuje gospodarske, ribarske, obrtnike škole, da uzmognemo izobraziti našu djecu, našu porod, našu udanicu, jer mi to ne možemo sami učiniti, i jer je to vladina dužnost, ali ostavimo se moljkanja i puštanja, ko da želimo piat leće, a da za isti njoj posramo svoju dušu i svoje ljudsko dostopanstvo.

Duh zadružtarstva, zahvaljeći Bogu liepo se je počeo razvijati na sve četiri strane naše pokrajine. Neka se u svakom ovećem selu pogdigne Raffaisenovačica, koja će svojim radnim Članovima pružati potrebiti novac, da urede svoje siromaštvo, pak ćemo tek onda vidjeti, kako će nam bolje budi lozinka bilo u zagorju bilo u primorju.

VII. pokrajinska učiteljska konferencija.

Poslovni red za VII. pokrajinsku učiteljsku konferenciju, koja će ove godine, vičati u Arbanasima pod predsjedanjem c. k. pokraj. školskog nadzornika Antuna Štröbla, počeo se već od pokr. škola, vlasti razrađujući Članovima. Sadržaj mu je ovaj: 1. Predteči sastanak pravnih članova u oči otvora konferencije, 2. Iza svečane službe božje nastupni predsjednik i otvor konferencije, 3. Imenovanje zamjenika predsjedniku, 4. Izbor zapisara, 5. Izbor stalnog odbora za priredjenje pitanja za nastajnu pokrajinsku učiteljsku konferenciju, 6. Izbor odbora, koji će izvestiti o izložbi, spojenoj s konferencijom, 7. Priredjenje normalnih nastavnih osnova za petero i šesterodnevne obice pučke škole, 8. Ustanoviti normalnu nastavnu osnovu za ponavljaočice, 9. Postaviti načelu, po kojima se mogu prirediti posebne nastavne osnove na temelju normalnih, 10. Sastaviti normalni putup za izdavanje nastavnih osnova, 11. Raspoređenje računskog učiva u raznim kategorijama običih pučkih škola po Močnik-Kraus-Haberhaufovog računici s obzirom na zahtjeve nastavnih osnova, 12. Na koji bi se način moglo najbolje udesiti poučavanje zemljopisa po odsjećima, a ostalih stvarnih nauka po ciklusima, u

raznim vrstama običnih pučkih škola? 13. Crtanje u pučkoj školi po sloboonijim metodama (praktično), 14. Ustanoviti koliko je moguće jednolične nazive za razne vrste ženskih ručnih radnja u pučkim školama, 15. Je li zgodno i potrebito da se u pučkim školama nadalje uzdrži upravno pismo? 16. Postaviti temeljna načela, po kojima bi se imao sastaviti „Školski Red“ za pučke škole (§ 87. defin. škol. i nast. reda), 17. Praktična uputa u poučavanju analfabetu po Anderlečevoj metodi, 18. Izjaviti o pribredoj izložbi, 19. Posebni predlozi, 20. Završni govor predsjednika i zatvor konferencije.

Uz ovaj poslovni red nadodana je na znanje Članovima sledeća napomena:

Redoviti će rad konferencije započeti 7. septembra 1908. Učitelji i učiteljice neka pribede svojim izaslanicima, svoje nazore i želje s pogledom na pitanja, o kojima će se razvrijatljiti u konferenciji. Skupštinari, koji namjeravaju rješiti koje razpravljeno pitanje, neka se putem nadležne kotarske školske vlasti prijave predsjedniku konferencije najduže do konca aprila o.g. U skupštine spadaju pravni članovi, a i stručnjaci pozvani na konferenciju. Pripadne radnje neka budu što više stvarne. U njima je izbjegavati suvišna uvide, a čuvati se je svake digresije. Neka te radnje budu izcrpive, a po mogućnosti što kraće. Napominje se, da pokrajinsko školsko vijeće ima već gotov načrt normalne nastavne osnove, za ponavljaoče. Zaglavke u odnosu s rješenjem pitanjima treba preko kotarske školske vlasti poslati predsjedniku konferencije najduže do konca julija o.g. Preporuča se da se ti zaglavci pošalju po mogućnosti još prije toga roka, u svrhu da se na vremje uzmognu litografijom prirediti za konferenciju. Zaglavci treba da budu praktični, strogi u svezi s pitanjem, a obzirom na prilike u pokrajini izvedeni. Posebni se predlozi imaju prikazati predsjedniku konferencije najduže do konca augusta o.g. Oni što bi kasnije stigli, mogli se samo izuzetu ueti u obzir. Posebni predlozi treba da budu u saglasju s obstojećim propisima, a poglavita svrha neka im bude što bolje uređenje sadnijih nastavnih ustanova u pokrajini. S ovom će konferencijom biti spojena izložba crtanja izvedenih po sloboonijim metodama i ženskih ručnih radnja učenjih u pučkim školama po narodnim motivima. One škole, koje namjeravaju što poslati na ovu izložbu, imaju se prijaviti svojoj kotarskoj školskoj vlasti najduže do konca junija o.g. Kad bi se koja škola odlikovala priposlatim ženskim ručnim radnjama, nastojalo bi se da bude za to nagradjena.

Naši dopisi.

Šepurina.

Motto : „Unijem, pa znam. Sto imam to Vam dám!“

Šibenski listići uz laiku i Luke, stekao je i onoga (bez mantije) iz Šepurina; ali se ne čuđimo lučkom laiku, koji se zanju svojom filozofijom, već se čuđimo čuda nečivremu, gdje jedan proši laik s časna na čas katedratično diže gramatikalne lekcije dopisniku „Hrvatske Krune“, glavnog glasila stranke prava, u Dalmaciju. Da taj laik ima pojma o rječnicima znao bi, da se u Dra. F. Ivecovića i Dra. Ivana Broza rječniku (1831 stranica) na stranici 13. nalazi Andra imenica mužkoga roda, hypocoristicon i Alfreda Benkovica.

„Učiteljski Glas“. Doštampan je drugi broj ovog glasila „Saveza dalmat. učitelja“. Ovaj put odprema se taj list u hiljadu primjera. Sadržaj mu je: Naše mnijenje. — Kotarski školski nadzornik. — Grafologija. — Pouka prama načelu praktičnosti. — Uz posebne nastavne osnove. — Slovenska školska Matica. — Vlastenica.

Na pučku školu u Đocu. Nakon svestrano obavljenih izvida za smještaj pučke škole u Đoci, izpostavilo se je, da nijedan od privatnih postojećih kuća u tom dijelu grada nije prikladna za takvu svrhu. — U zadnji čas doznamo, da su bile pregleđane prizemne prostorije samostrana sv. Dominika i da se je obnašlo, da bi iste mogle biti vrlo zgodno uređene za jednu pučku trozrazenju školu. Starješinstvo samostana dalo je odmah izraditi dotični načrt i trebovnik, a mi ga već danas preporučujemo na uvaženje staroj školskoj vlasti.

Novi zakon o vini, t. j. odstici paragrafa, koji moraju biti izloženi u lokalima, gdje se prodaje i pribređuje vino, dobivaju se u knjizi g. Ivana Grimani-a. Ciena: kartonirani para 80; limeni K 2-80.

vara od dragosti) od Andrija; drugo je Andra imenica ženskoga roda, hypocoristicon od Andriana. Dok po ovom sudim da imam posla sa prostim filološkim laikom, stavljam punctum, inače bilo bi izpod moga dostojanstva polemizirati s njim. Spomeni se, Ante, one: „Ne sutur ultra crepidam!“ t. j. ne diraj u što ne znaš.

Viesti.

Zanimanje za Sokolski ples raste sve udjeli, društveni tajnik izdaje na želu pojedinaca, koji se javljaju, dnevno nove pozive. Za lutriju, skopčana sa plesom, također je zauzimanje ove godine veće no ikad. Sokolu su već prislijeli toliki darovi, pa nema sumnje, da će i s ovog pogleda ovogodišnji sokolski ples nadkritili sve dosadašnje,

Obaljeni kamatnjak. Uslid snijenog kamenjaka austro-ugarske banke snizila je i Hrvatska vjera, banka u Šibeniku svoj kamatnjak.

Za navrjanje i stratificaciju amerik. loza. Od gosp. Antuna Vendlera, učitelja ratarskog tečaja u Šibeniku, primarno i rado objedanjujemo: Pošto će do malo vremena biti nastojanje občine uređena postaja za stratificaciju loza (grajalište), to da se olakoti posao vinogradarima, obdržavati će se pri mjestnome ratarskom tečaju pouka o navrjanju loza i o svim radnjama, koje zasjecaju u stratificiranje loza. Ova pouka trajati će 8 dana, a obdržavati će se u radionici ratarskog tečaja od 8—12 jutrom i od 2—4 iza podne, i to sliedecim razporedom: 1) 24., 25. i 26. veljače za Varaš; 2) 27., 28. veljače za Goricu i Crniču; 3) 29. veljače za Dolac; 4) 2. i 3. ožujka za odlomke Šibenske občine. Svi oni, koji žele prisustvovati ovome tečaju, neka u navedene dneve došenu sobom po snopić frižku odrežanu prutova domaća loza, a za ostale potrebitne počinula se već ugledna občinska uprava.

Porota u Šibeniku. Na 9. ožujka o.g. otvorit će se prvo redovito zasjedanje porotnog suda kod ovđešnjeg c. k. okružnog sudista. Za ovo je zasjedanje predsjedništvo prizivnog suda u Žadru odredio predsjedateljem predsjednika Mihovila pl. Grisogona, a zamjenica pokrajinske savjetnike Ivana Velzeka i Alfredu Benkovici.

„Učiteljski Glas“. Doštampan je drugi broj ovog glasila „Saveza dalmat. učitelja“. Ovaj put odprema se taj list u hiljadu primjera. Sadržaj mu je: Naše mnijenje. — Kotarski školski nadzornik. — Grafologija. — Pouka prama načelu praktičnosti. — Uz posebne nastavne osnove. — Slovenska školska Matica. — Vlastenica.

Za pučku školu u Đocu. Nakon svestrano obavljenih izvida za smještaj pučke škole u Đoci, izpostavilo se je, da nijedan od privatnih postojećih kuća u tom dijelu grada nije prikladna za takvu svrhu. — U zadnji čas doznamo, da su bile pregleđane prizemne prostorije samostrana sv. Dominika i da se je obnašlo, da bi iste mogle biti vrlo zgodno uređene za jednu pučku trozrazenju školu. Starješinstvo samostana dalo je odmah izraditi dotični načrt i trebovnik, a mi ga već danas preporučujemo na uvaženje staroj školskoj vlasti.

Novi zakon o vini, t. j. odstici paragrafa, koji moraju biti izloženi u lokalima, gdje se prodaje i pribređuje vino, dobivaju se u knjizi g. Ivana Grimani-a. Ciena: kartonirani para 80; limeni K 2-80.

a to poradi krasnih labudova, koji su se posnošno šepirili plivajući jezerom.

S desna i s leva dobrog dosta prostranog jezera na povijesnom mjestu našihodila su se dva ukusa i razkošno uređena paviljona, od kojih jednog prozvane kinezka kućica, koja je bila tako zgodno opošašana po uzorima pravilnih kinezkih kućica, da bi i prenasio sin nebeskog carstva, kada bi kojim slučajem vidištu kuću, sumnjavao da li nije kojom čarolijom prenesen u svoju kitajsku domovinu.

Živanović pobrza kroz dvored, te je prije do jezera u vrieme, kad je sat na tornju dvorca odbio 10 sati. Večer je bila: lepa i topla, a obzorej razsvjetljeno krasnim svjetlom mjeseca i zvezda. Obasao je već cielo jezero, ali nije opazio šta sumljiva, dapače i oba čamca našao je pričvršćena na običajnom mjestu.

Zavirio je i u paviljon, ali taj bijaše otvoreni, a i ovdje nije našao baš ništa, što bi u vratu impulu se kinezkom paviljonu, koji je ležao odjedalica, čemu se vrlo začudio, jer je bio dobro znao, da je drživo, u kojem je i on vijalo, a vrata ostala su iz odlažak gostiju otvorena. To je on za stalno znao, „Kto je dake ta vrata mogao zatvoriti?“ „Kada i zašto su baš samo ova vrata zatvorena?“ (Nastavite će se).

Odprenimo-naručbeni Kancel otvorili su u Šibeniku gg. Grubišić-Ressel-Bakašun uz mjestnu agenciju paroplovitvenog druživa „Dalmatia“. Ustanova je u sebi dobra, samo nek bude na ruku našim trgovcima umjerenim pristojbama, što se nadamo od ljudi u toj ustanovi zanimanju, jer inače ne bi imala smisla.

Neki naši Otočani tuže nam se, da im se sa strane mjesnog opravnista „Dalmatice“ čine potekoće, pač da se podnose proti njima i tužbe kod pomorske vlasti za to, što u svoje brodove krcaju vręće brašna za svoju porabu. Nevjerojatno, ali na žalost istinu!

Medaljni Dra. Ante Starčevića. Potaknut od nekogu mušterija dao je g. Ante Radić, zlatar u Splitu, izraditi razne medaljone sa slikom blagop. Dra. Ante Starčevića. Medaljoni su od 3 vrsti, t. j. oksidiranog srebra cijena po komadu K 4, srebra poslatena na vatru (18 kar. triple) K 8, a od zlata K 45. Preporučamo občinstvu ove medaljnog, koji su i lepi i uredni, a mogu služiti i za nakit satnih lanaca.

Proti neumskoj luci. Trgovačko-obrtnička komora u Splitu poslala je ministru-predsjedniku i ministru trgovine brojavku, kojom se izražuje proti namjeri, da se stvori luka u Neumu i zagovara, da se napokon izvrši zakon o gradnji željeznicu Split-Aržano, te da se obavi spojenje sa bosanskim željeznicama, pošto su se obistinili uvjeti junčina ugovorenog na ministarskim konferencijama.

Za uređenje težačkih odnosa u Dalmaciji. Gospodarski odbor zast. kuće u Beču razpravlja je pitanje o uređenju težačkih odnosa. Izabran je bio pododbor s nalogom, da pripravi zakonsku osnovu u svrhu poboljšanja ekonomskih prilika težačkog stališta i da se iz državnih sredstava stvari fond, iz kojeg će se podjavljivati težačima bezkamatni zajmovi u svrhu odskupljivanja zemalja od gospodara. Pododboru je i zastupnik Ivanišević.

"Hrvatska", glavno glasilo stranke prava u Banovini, počela je od nekoliko vremena izlaziti u jutro, tako da ga predplatnici i u samoj sjevernoj Dalmaciji primaju istog dana, a u srednjoj i južnoj Dalmaciji slijedećeg dana, zajedno sa "Novim Listom", "Piccolom" i "Obzorom".

"Hrvatska" je najstarije i najbolje uređeno glasilo stranke prava, jer u nj. pišu najodličniji političari i povjesničari, a dnevno donaša i sve brojavanje vesti. List je svjetan pobornik za pravaška načela, slobodu i jedinstvo domovine. Stoji samih K 30 na godinu, pa je dužnost svakog našeg družstva, svake naše kavane i gospodine držati to glasilo. Neka ga pravaši svladje zahtijevaju, a imajući prijatelji neka predplatnici podupiru ovo hrvatsko glasilo, koje je najveći trn u oku Magarima i barunu Rauchu, koji ga je već počeo prognozirati radi njegovog odvažnog pisanja.

"Hrvatska stranka prava" izdaje takodje i tjednik "Prijatelj Naroda" u cijenu od K 3 na godinu, te onima, koji se ne mogu predplatiti na dnevnik "Hrvatsku", preporučujemo, da se predplate na ovaj putni list, koji izlazi svakog četvrtka.

Tko se želi predplatiti na "Hrvatsku" ili na "Prijatelj Naroda", neki se obrati na upravu "Hrvatske" u Zagrebu, Gundulićeva ulica 7. Na zahtjev šalje se po jedan broj "Hrvatske" i "Prijatelj Naroda" na ogled bezplatno.

Reforma srednjih škola. Još prije uzkra ove godine izdati će ministarstvo bogoslužja i nastave naredbu, kojom se mnogo olakoće pismeni izpit zrestoli kod srednjih škola.

Postaja za brzozajavljanje bez žica na Visu. Austrijsko ministarstvo trgovine bavi se idejom upoznavanja postaje za brzozajavljanje bez žica na otoku Visu. Postaja bi se imala podići u neposrednoj blizini grada Visa sa dještinom na 800 kilometara. Bila bi to privatna a ne vojnička postaja.

Parobrodarski nadzornik. Ministarstvo trgovine imenovalo je nadzornikom nad parobrodarskom službom u Dalmaciji g. Vjekoslava Riboli, umir. kapetana linijskog broda c. k. bojne mornarice, rođom iz Makarske. Hvale ga kao vrstnu po stručnoj spremi i vještini. U Dalmaciji se odavna osjećala potreba budne, neovisne i oštре pažnje na parobrodarsku službu. G. Riboli već je na putu u službene svrhe da sasluša tužbe, želje i preporuke pučanstva odnosno na parobrodsku službu, te će doći u doticaj s trgovackim i obrtničkim komorama i s občinskim upraviteljstvima.

Novopazarške željeznice. Predradnje za izgradnju željeznicu od Mitrovice do bosanske granice već su u toku. Imenovano je već povjerenstvo, u kojem su dva turska inžinjera, 2 člana generalnog štora i više inžinira istočne željeznice; a odredjena će im biti asistencija čime im biti asistencija nekolice austrijskih inžinira.

Predavanja o Dalmaciji u Berlinu. Čuvena njemačka spisateljica Meta Schoepp, koja se u posljednje doda prošavala u Berlinu, Hannoveru, Hannoveru, čitanjem svojih doživljaja na dalekin putima, držala je u Berlinu svoje zadnje predavanje o Dalmaciji, te čarobnim bojama opisala svoj put po našoj pokrajini, izaznivši sve ljepote naravi i umjetnosti ove pepeljuge austrijskog carstva. Krasne projekcije iz fotografija, koje je donela iz Dalmacije, povećale su pažnju berlinskog občinstva.

Nek nam služi za primjer. Dana dne 8. tek. mj. prodala je "Lega" dva milijuna leginskih bilježja; a sada je tek jedna godina i par mjeseci da "Lega" prodaje te bilježje! I opeta velino: "brojevi govore". Zaluđu nam govoriti da je talijansko lako, jer imaju izvanrednih podpora iz vana i lopovskom rukom znadu segnuti u javnu blagajnu; to je sve istina s druge strane istina je da to su oni do istine pozvani kud i kamo nego mi. U prvom redu je Trst koji troši na godinu stotine hiljadi leginskih bilježja na godinu, a Dalmacija gdje je jedva 15 hiljada samozvanih Talijana potrošila je u ovu godinu dana 215 hiljada bilježja. Dao Bog, te bi ovi brojevi potresli naše ljudje te se već jednom zauveli oko sveobčeg upotrebljavanja "Družbinih" bilježja.

Sokolski ples. Dne 29. ov. mj. bit će u dvoranama zadarske "Hrvatske Čitaonice" kraljevski ples "Sokola". Sav čisti prihod namenjen je pokrajinskom sokolskom sletu u Zadru. Dvorane će biti urešene bogatom izložbom na rodnih kostima, te raznih slika i fotografija iz sokolskog sveta.

Putujućim radnicima na znanje. Pulski "Omnibus" piše: Više puta dodje naroda iz raznih krajeva Dalmacije i Bosne u Pulu tražiti radnje, nekoj je nadju a mnogi su — osobito uovo zimsko doba — izvrgnuti zimi i gladu te moraju biti povraćeni. Zadnje dane desio se nemili slučaj, da je občinska oblast, koja je u talijanskom rukama, podpunoma zaslužila preko stotine siromašnih radnika iz tih krajeva, te da nije im priletk na pomoć "Narodna radnička organizacija", bio bi poginuo tko god od gladi i lute zime. Savjetujemo s toga dalmatinske i bosanske občine i pojedine uplivnije u narodu, da upute narod, neka prije nego kani seliti u Pulu ili u Trst, piše najprije naslov: "Narodna radnička organizacija" — Pula, ili "Delavskala radnička organizacija" — Trst i tekar onda kad primi pismo, kojim se osiguraje stalnu radnju danom broju radnika, neka se odmah isti sele, ali niti jedan više od navedenog broja, jer putovati na steću je zato.

Trgovački ugovori sa Srbijom. Da se napokon sklopi taj ugovor, treba da se uklone još neke potekoće u pogled nadzora blaga, što se ima uvažati Austro-Ugarsku sa strane veterinara. Spor, kako novine javljaju, sastoji u tomu, što austro-ugarski pregovornici zahtijevaju, da veterinar, namješten kod c. k. austro-ugarskih konsulata u Srbiji, imaju pravo pregledavati ne samo ono blago, što biva dovedeno u klaonice da bude tučeno ili zatvorno te eksportirano u Austro-Ugarsku, nego uobiće sve blago, dakle i ono što je van klaonice i nije opredijeljeno za izvoz iz Srbije. Srpski pregovornici i njihova vlada pristaju na prvo, to jest da austro-ugarski veterinar pregledavaju u srbskim klaonicama blago i meso određeno za izvoz, ali ne mogu pristati, da oni imaju pravo pregledanja blaga izvan klaonice, što nije određeno za izvoz. Tim bi srpska vlada ustupila drugoj državi jedan dio svojih državnih narubin, i to bi značilo ponajviše za jednu slobodnu državu, kad bi se u tako važnoj grani gospodarstva podvrgla obesježnju tudijsku kontrolu, radi čega bi mogla biti u velike štetnosti. S toga je stanovište srpske vlade sasvim korektno i susretljivo istodobno. Po zadnjim vestima rek bi, da će se ipak polučiti sporazum.

Iz delegacija. Hrvatski delegati iz Dalmacije, Istru i Banovine zaključili su u svim pitanjima složno i dogovorno postupati. Oni će glasovati proti proračunu ministarstva varnjačkih posala i ratne uprave, dočim će izjaviti, da su spremni glasovati za povišenje častničkih plaća. Ovaj zadnji zaključak uzruga je silno magarica delegata, koji na taj način ne mogu više dobiti jednodušan zaključak proti povišenju

častničkih plaća. Hrvati delegati odlučiše glasovati za proračun ratne mornarice, koja je poznata da stiti naš hrvatski posjed na Jadranu i obala.

Potjaci — Gjalskomu. Delegat Ljuba Babić-Gjalski u svom se je govoru u delegacijama o izvanjskoj politici mornarice žestoko odbio na politiku Njemačke protiv Poljska. Ostrim je riečima prosvjedovao kao Hrvat i Štaven protiv ovog novovjekog barbarstva. Usljed ovog govoru primio je delegat gosp. Babić-Gjalski slijeđci brojnjim pozdravom: "Srdačna hvala za odvážni prosvjed od naše uprave. — Društvo poljskih žurnalista".

Činovnici i izborni pokret u Banovini. Na 12. ov. mj. bio je u Zagrebu sastanak, na koju je prisustvovao oko 250 činovnika. Razpravljalo se je o stanovništu činovnika prama izborima i pritisku sa strane Rauchova vlade. Na sastanku je prihvaćena rezolucija, da će svi činovnici glasovati slobodno po svome uverenju, te da će se svim slišama i sredstvima oprijeti pritisku pa bilo s koje strane. Zagrebački činovnici pozivaju u rezoluciji svekoliko činovništvo u celoj Hrvatskoj i Slavoniji na solidarnu akciju obećavajući im svoju zaštitu i obranu sa strane naroda. Poslije nego budu razpisani izbori odlučeno je savzati u Zagrebu veliku javnu izbornu skupštinu svih činovnika iz Hrvatske i Slavonije.

Pučke škole u Hrvatskoj. Po stastičkim podatkovima o stanju pučkoga školstva u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji koncem godine 1905.—1906. bilo je rečeno školske godine u ondašnjem području u svim 1480 pučkih škola sa 2721 učiteljem, te se 351.754 školska obvezanika, a 232.993 školska polaznika. Prema tome dolazi u Hrvatskoj jedna pučka škola na 28.52 četvornih kilometara.

Narodni zahtjevi Čeha. Biči česki zemaljski ministar dr. Pacák objelodanjuje u českim listovima sadržaj spomenice narodnih tražbenika, što je on svojedobno predao ministru predsjedniku Becku. U uvodu dr. Pacák veli, da se ne čudi, da česki narod ne će da čuje o nikakim pregovorima za sporazumak s Niemcima, jer jedan bivši njemački ministar govorio, kako će 60 milijuna Niemaca smrvti 6 milijuna Čeha, a sedanjem njemački ministar veli, da jedan narod mora biti od drugoga podjarmiljen. Ovakvo se ne čini razpoloženje za mir i još će mnogo vode proteći, dok će se moći ozbiljno pomeštati na kako pomirenje.

Sveslavenčki jezik. Biči ministar Dr. Jireček napisao je u prazkoj "Osveti" članak, koji se bavi pitanjem o uveljenu sveslavenčkog jezika, koji bi bio posredovnik za sporazumak s Sravljem. Na osnovu njegova izpitivanja svih svojstava i potrebitnina najzgodnije bi bio za to hrvatski jezik, kakav se govor u Hercegovini i u Kotorskoj. Ovaj jezik mogu najslajgle učiti u Niemci, bogat je na korjenima i zgodan za razširenje. Osim toga ima i prednost ike i jednostavne ortografije. S toga ga Jireček preporuča, kao budući posredovnik jezik između 150 milijuna Slavena.

Kriza u sarajevskom gradskom zastupstvu. Zemaljska uprava bila je povjerila gradskom vjeću Sarajeva, da ono samo sastavi občinski statut grada Sarajeva, pa da ga kasnije predloži na odobrenje. Pri pretresanju toga štavata vodila se u gradskom zastupstvu vrlo živa razprava, pri kojoj nisu bili izključeni ni politički momenti. Sukob je najjači nastao kod §. 13, koji označuje osobe ovlaštene na biranje, t. j. one koje posjeduju aktívno pravo biranja. UZadar nije nitko putovao na račun učiteljstva, ali je netko na račun učiteljstva išao sve do u Beč, da ga onamo arbitralno prekrsti u anfibijske. Ma jesu ga ljudi okolo klapetala! Oni su pronašli i to, da dva mrtvaca, ukopana gotovo isti dan u istom mjestu, leže jedan u hrvatskoj a drugi u srpskoj zemlji. Duje Balavče, Što ti veli na ovo?

Portugalski kralj Carlos, koji je bio od revolucionara ubijen, kaže se, da je bio osigurao život kod tri družtva; kod jednog za 500.000, kod drugog za 1.500.000, a kod trećeg za 250.000 lire šterlina. Ako je to istina, njegovu baštinici imali bi sad primiti od osiguravajućih družtava ukupno oko 42 milijuna kruna.

Ubijeni vladari.

Evo imena vladara koji su bili od god. 1860. do danas smrtnuti od razbojnike ruke: Dne 14. 4. 1865. predsjednik Sjedin. država u Americi.

Dne 13. 3. 1881. ruski car Aleksandar II. ubijen u Petrogradu.

Dne 24. 6. 1894. anarhista Caserio ubio je predsjednika francuske republike Carnot-a. Dne 1. 5. 1896. ubijen je Nasz-Ed-Dim Šah iz Perzije.

Dne 10. 9. 1898. Lucheni usmrćuje kraljicu Jelisavu.

Dne 20. 10. 1900. Bresci usmrćuje talijan. kralja Umberta.

Dne 5. 9. 1901. gubi svoj život Mac Kinley predsjednik Amer. Sj. Država.

Dne 11. 6. 1903. usmrćeni su srpski kralj Aleksandar i njegova supruga Draga.

Dne 1. 2. 1908. usmrćeni su portugalski kralj Carlos i njegov sin Alois.

Rječnik. — Primitili smo sa zahvalnošću: Praktični rječnik hrvatskoga i njemačkoga jezika. I. Njemačko-hrvatski dio od Dra. Ivana Scherzer-a, profesora na načinskoj školi u Dubrovniku. Novi njemački pravopis, koji je pred šest godina i u naši srednje škole uveden, zahtjeva, da i knjige i rječnici, kojima se srednjoškolska mlađe služi, budu tiskani tim pravopisom. Rječnik je ovaj izdan u c. k. načladi školskih knjiga u Beču, a glavnu preprodaju preuzeila knjižara i papirnica u korist kluba Ćirilo-metodskih zidara (Šimunić i drug) u Zagrebu. Knjiga je stampana na osmimiru arkama, na 412 strana, na svaku su stranu tri stupca riječi, a stoji tvrdi vezana K 3. Mi ovaj rječnik svemu hrvatskomu svetu preporučamo najtoplijie, a napose našoj mlađez srednjih škola. U jednu ruku za to, što će se njom olakšiti posao i proširiti znanje njemačkog jezika i pravopisa, a u drugu ruku za to, što će nabavom ove knjige i opet pridonići koji obol u korist naše istarske djece, gladne znanja, a potrebne pravoga hrvatskoga odgoja.

— Doskora izaziće će i II. t. j. hrvatsko-njemački dio ovoga rječnika, pa čemo onda i o tom djelu koju progovoriti i naš svjet na ovoj upozoriti. Naročuće treba slati: Knjižari klub Ćirilo-Metodskih zidara (Šimunić i drug) Zagreb.

Na prikaz primili smo djele: "Nekoliko pravnih običaja i pojnova u sjevernoj Dalmaciji" od Dr. iur. Aleksandra Mitrovića.

Klepatalo gusarica i njegov toboljni dopisnik iz Zadra mijere svakoga po svom laktu, i u tome se obmanjuju, da su svi kao oni. U Zadar nije nitko putovao na račun učiteljstva, ali je netko na račun učiteljstva išao sve do u Beč, da ga onamo arbitralno prekrsti u anfibijske. Ma jesu ga ljudi okolo klapetala! Oni su pronašli i to, da dva mrtvaca, ukopana gotovo isti dan u istom mjestu, leže jedan u hrvatskoj a drugi u srpskoj zemlji. Duje Balavče, Što ti veli na ovo?

NAŠE BRZOJAVKE.

Zagreb. 15. Predizborni gibanje u punom je jeku. Nema izgleda da bi doslo do sporazuma među strankama proti Rauchi. Ovaj je izjavio, da će pokazati dostojan banske časti i da ljudi narod. Izjava Josipovića uvjera opoziciju o zasnovanom spletu u Bndimpšti.

Bec, 15. Danas barun Rsch primijen u audienciju, koja je trajala po sata. Početkom ozbiljka bit će razpisani izbori za hrvatski sabor.

Bec, 15. Rauchi je bio zabranjen pristup na ples "Zvonimir". Njegov novčani prilog potvrđen. Tajnik družja ostupio.

Bec, 15. Vlada namjerava ustrojiti u Beču svršenčilični talijanski fakultet za pravoslavni u posebnoj zgradi, u čemu, rek' bi da će uspjeti.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga

Priobćeno.*)

Bezobraznom anonimnom dopisniku "Kremenjaka"

u Prvić-Luci.
Zar ti nije bilo dosta, što te je "Hrvatska Rieč" i "Hrvatska Kruna" olužjala? Da imaš i malo poštenja, ne bi se prikazao nikad živu stvoru, kao što se već kriješ po onoj: „Prav se smije, a krv se krije“. Sram bi bilo kukavice! Dok ne podpiše pravog imena (ako ga imaš) smratr će te prostim klevetnikom i lupežom tudiđega poštenja.

Sime Lakoš, glavar.
* Uredništvo ne prima nikakve odgovornosti.

Najveća dalmatinska zlatarija
ANTE RADIĆA - SPLIT.
Trg voća, Gradskva vrata na obali.
Illustrate cienike šalje badava. Illustrate cienike šalje badava.

